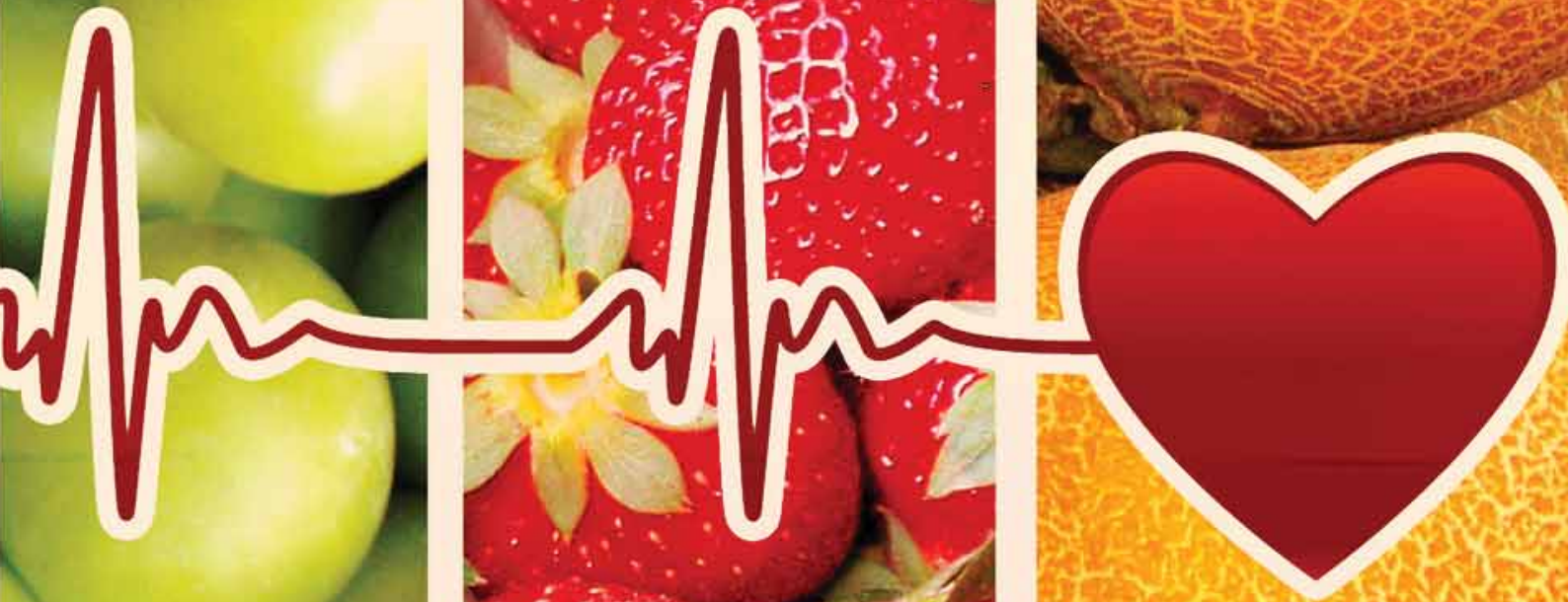




ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΔΙΑΤΡΟΦΗ, ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΔΙΑΙΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ



1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Διατροφή, Μεσογειακή Δίαιτα και Αντιμετώπιση Καρδιαγγειακών Νοσημάτων»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Η ανάπτυξη των προγραμμάτων στηρίχτηκε κυρίως:

- ▶ στην **εμπειρία του Ε.Κ.Π.Α.** από πιλοτικά προγράμματα, τα οποία αποτέλεσαν το εφαλτήριο για τη δημιουργία των Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης,
- ▶ στη **γνώση των καθηγητών του**, αλλά και καθηγητών άλλων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων,
- ▶ στην **πρακτική εμπειρία** ειδικευμένων επιστημόνων διεθνούς κύρους,
- ▶ στην **άρτια και σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή** του Ιδρύματος.

Ο σχεδιασμός των προγραμμάτων έγινε με γνώμονα τη δυνατότητα αναγνώρισης και μεταφοράς πιστωτικών μονάδων, με βάση το Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων ECVET.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Διατροφή, Μεσογειακή Δίαιτα και Αντιμετώπιση Καρδιαγγειακών Νοσημάτων»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΕΙΣ: ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ Ε.ΚΕ.ΠΙΣ. – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ DQS DIN EN ISO 9001:2008

▶ Πιστοποίηση Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.

Το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. είναι πιστοποιημένο (Κ.Π. 12151701) από τον επίσημο εθνικό φορέα για την ανάπτυξη, εφαρμογή και παρακολούθηση του Εθνικού Συστήματος Πιστοποίησης της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Ελλάδα (**Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.**), από τον Οκτώβριο του 2001. Σε συνέχεια της πρώτης απόφασης πιστοποίησης, και σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες σχετικά με την εφαρμογή του Συστήματος Παρακολούθησης και Αξιολόγησης, το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. λαμβάνει σε ετήσια βάση, Βεβαίωση Ανανέωσης Πιστοποίησης.

▶ Πιστοποίηση DQS DIN EN ISO 9001:2008

Το Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (e-learning) του Κέντρου Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α., από τον Ιούλιο του 2008, και μετά από σχετική αξιολόγησή του από τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛ.Ο.Τ.), διαθέτει Πιστοποίηση Διαχείρισης Συστήματος Ποιότητας, σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2008.

Από τον Απρίλιο του 2012 διαθέτει Πιστοποίηση Διαχείρισης Συστήματος Ποιότητας από το **Φορέα Πιστοποίησης DQS σύμφωνα με το πρότυπο DIN EN ISO 9001:2008.**

Η συγκεκριμένη πιστοποίηση τεκμηριώνει με αντικειμενικό τρόπο την ικανότητα του Οργανισμού να παρέχει προγράμματα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με συνέπεια, διασφαλίζοντας συγχρόνως, την ικανοποίηση των απαιτήσεων του καταρτιζόμενου. Παράλληλα, η εφαρμογή του συστήματος, μεριμνά για την τήρηση επιμέρους διεργασιών που εξασφαλίζουν τη διαρκή βελτίωσή του, καθώς και τη συμμόρφωσή του σύμφωνα με τις απαιτήσεις του τελικού αποδέκτη των παρεχομένων υπηρεσιών εκπαίδευσης.

3. ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ECVET

Το ECVET (European Credit System for Vocational Education and Training) είναι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Εισήχθη το 2009 με την Ευρωπαϊκή οδηγία 2009/C 155/2. Το ECVET αποτελεί ένα τεχνικό πλαίσιο για τη μεταφορά, την αναγνώριση και τη συσσώρευση των μαθησιακών αποτελεσμάτων ενός προσώπου με σκοπό την απόκτηση επαγγελματικού προσόντος.

Η εφαρμογή του ECVET στο Κέντρο e-learning περιλαμβάνει:

- **Την περιγραφή των τίτλων σπουδών σε ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων με την απόδοση βαθμών ECVET.**

Δομικό συστατικό του ECVET είναι η περιγραφή των προγραμμάτων σε ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων, όπου κάθε ενότητα περιλαμβάνει συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που θα πρέπει να κατακτήσει ο εκπαιδευόμενος. Η κατάκτηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων κάθε ενότητας αξιολογείται μέσω κατάλληλων ασκήσεων αξιολόγησης.

- **Τη διαδικασία μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων.**

Σε κάθε ενότητα μαθησιακών αποτελεσμάτων αποδίδονται βαθμοί ECVET, με βάση τον εκτιμώμενο χρόνο ενασχόλησης του σπουδαστή με τα προγράμματα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης. Η χρήση των πιστωτικών βαθμών ECVET επιτρέπει την αναγνώριση, μεταφορά και συσσώρευση πιστωτικών μονάδων μεταξύ προγραμμάτων από διαφορετικά εκπαιδευτικά κέντρα. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οι σπουδαστές του Κέντρου, θα μπορούν να αναγνωρίσουν μαθήματα που έχουν ολοκληρώσει στα πλαίσια των προγραμμάτων επιμόρφωσης και εξειδίκευσης. Η αναγνώριση μαθημάτων προϋποθέτει τη σύναψη διμερών συμφωνιών μεταξύ του Κέντρου e-learning και εκπαιδευτικών φορέων του εξωτερικού. Οι συμφωνίες ECVET που αφορούν την αναγνώριση και μεταφορά μαθημάτων θα ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Κέντρου.

- **Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass.**

Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass είναι ένα έγγραφο που συνοδεύει το πιστοποιητικό επιμόρφωσης που απονέμεται με την ολοκλήρωση του προγράμματος και το οποίο περιγράφει αναλυτικά το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης (μαθήματα, διάρκεια, βαθμοί ECVET, προϋποθέσεις εισαγωγής, διαδικασία αξιολόγησης). Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass συμβάλλει στην αξία του χορηγούμενου πιστοποιητικού και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους απόφοιτους για την εύρεση εργασίας ή τη συνέχιση των σπουδών τους.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Εκπαιδευτικό Αντικείμενο «**Διατροφή, Μεσογειακή Δίαιτα και Αντιμετώπιση Καρδιαγγειακών Νοσημάτων**» εμπίπτει στον ευρύτερο τομέα της κλινικής διατροφής και απευθύνεται σε επαγγελματίες υγείας (ιατρούς, διαιτολόγους, βοηθούς διαιτολόγου, νοσηλεύτές) αλλά και το ευρύ κοινό. Η κατεύθυνση του προγράμματος είναι διττή, καθώς αφορά τόσο την πρόληψη καρδιαγγειακών νοσημάτων μέσω της σωστής διατροφής όσο και τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν στη διατροφή σε έδαφος καρδιαγγειακών προβλημάτων και παραγόντων κινδύνου για αυτά (π.χ. υπέρταση, αυξημένα λιπίδια στο αίμα, σάκχαρο κλπ).

Κατευθυντήριος άξονας του προγράμματος είναι η πρακτική εφαρμογή των πιο πρόσφατων διατροφικών συστάσεων για την προστασία από καρδιαγγειακά νοσήματα. Στο πλαίσιο, συνεπώς, του προγράμματος παρουσιάζονται οι βασικές αρχές της επιστήμης της διατροφής (η σημασία των βιταμινών, των μετάλλων και του νερού, οι παράγοντες που καθορίζουν τις ενεργειακές ανάγκες), συστάσεις για ισορροπημένη διατροφή, τα χαρακτηριστικά της μεσογειακής διατροφής, ενδεικτικά διαιτολόγια ανάλογα με συνυπάρχοντα προβλήματα υγείας καθώς και πιθανές αλληλεπιδράσεις φαρμάκων και διατροφής. Παράλληλα, παρουσιάζεται η διεργασία ανάπτυξης της αθηροσκλήρωσης και διευκρινίζεται ο ρόλος της διατροφής σε αυτή.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον τρόπο παρουσίασης των ενοτήτων με ποικιλία παραδειγμάτων, οπτικοακουστικό υλικό και πρακτικές συμβουλές για την επιλογή των τροφίμων και τον τρόπο μαγειρέματος. Απόρροια της παρακολούθησης του προγράμματος πιστεύουμε να είναι η ενσάρκωση της αρχής του Ancel Keys, ενός από τους πρωτεργάτες που ανέδειξαν τη σχέση διατροφής και καρδιαγγειακών νοσημάτων, ότι δηλαδή για να είσαι καλά πρέπει να τρως καλά (eat well and stay well).

5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Η έναρξη του Προγράμματος γίνεται με δημόσια αναγγελία (τόσο στον Τύπο, όσο και στο Διαδίκτυο), όπου καθορίζονται οι διαδικασίες που απαιτούνται για την ένταξη του ενδιαφερόμενου στο Πρόγραμμα.

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλουν:

- **απόφοιτοι ΑΕΙ και ΑΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής**
- **απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συναφή στο αντικείμενο εργασιακή εμπειρία**

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας <https://elearn.elke.uoa.gr>.

6. ΤΟ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Η επιτυχής ολοκλήρωση των **τεσσάρων (4) θεματικών ενοτήτων** που περιλαμβάνει το συγκεκριμένο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης, οδηγεί στη χορήγηση **Πιστοποιητικού Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης** για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης «**Διατροφή, Μεσογειακή Δίαιτα και Αντιμετώπιση Καρδιαγγειακών Νοσημάτων**» συνοδευόμενου από το Συμπλήρωμα Πιστοποιητικού Europass.

7. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ, ΒΑΘΜΟΙ ECVET ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Η χρονική διάρκεια του Προγράμματος είναι **έξι (6) μήνες**, ενώ ο απαιτούμενος “χρόνος ενασχόλησης” εκτιμάται στις **180 ώρες** και αντιστοιχεί σε **15 βαθμούς ECVET**.

Η οργάνωση της δομής του εξ Αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης προγράμματος βασίζεται σε μαθήματα/θεματικές ενότητες. Κάθε μάθημα περιλαμβάνει συγκεκριμένες διδακτικές ενότητες και κάθε διδακτική ενότητα αποτελεί το μικρότερο εκπαιδευτικό αντικείμενο που αξιολογείται αυτοτελώς ως προς τις αποκτηθείσες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες. Τέλος, κάθε θεματική ενότητα/μάθημα αποτελείται από διδακτικές ενότητες που όλες μαζί αποτελούν μια ολοκληρωμένη ενότητα μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Η εκτίμηση του απαιτούμενου χρόνου σε ώρες αποσκοπεί στην διευκόλυνση των ενδιαφερομένων αναφορικά με τον υπολογισμό του χρόνου ενασχόλησής τους με το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης. Τα παραπάνω βασίζονται σε εκτιμώμενα στοιχεία, ενώ, όπως είναι ευνόητο, η τελική εκτίμηση του χρόνου ενασχόλησης του εκπαιδευόμενου, υπόκειται σε υποκειμενικά στοιχεία, όπως για παράδειγμα το προηγούμενο γνωστικό του επίπεδο και η προσωπική ικανότητα αφομοίωσης γνώσεων.

Το συνολικό κόστος φοίτησης είναι **1.300 ευρώ**. Τα δίδακτρα καταβάλλονται σε τραπεζικό λογαριασμό και εκδίδεται απόδειξη είσπραξης στα στοιχεία του μετέχοντα.

8. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

9. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Το περιεχόμενο της κάθε θεματικής ενότητας και ανάλογα το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης, μπορεί να περιλαμβάνει:

- ▶ Θεωρία εμπλουτισμένη με εικόνες και links
- ▶ Παραδείγματα - Υποδειγματικές Ασκήσεις
- ▶ Μελέτες Περίπτωσης
- ▶ Σχήματα-Διαγράμματα-Πίνακες
- ▶ Πρόσθετη Βιβλιογραφία και Δικτυογραφία
- ▶ Βιντεοπαρουσιάσεις
- ▶ Μαγνητοσκοπημένες Διαλέξεις
- ▶ Ασκήσεις Αυτοαξιολόγησης

- ▶ **Links σε Εξωτερικές Ιστοσελίδες**
- ▶ **Πρόσθετα Αρχεία pdf - excel - powerpoint**

Μέσω του συγκεκριμένου τρόπου παρουσίασης των θεματικών ενοτήτων επιτυγχάνεται η εμπέδωση της θεωρίας με έναν πιο εποικοδομητικό τρόπο απ' ότι σε ένα "παραδοσιακού" τύπου έντυπο.

Παράλληλα, η δομή των μαθημάτων είναι διαμορφωμένη, έτσι ώστε το εκπαιδευτικό υλικό να:

- ▶ **καθοδηγεί το σπουδαστή στη μελέτη του,**
- ▶ **προάγει την αλληλεπίδραση του σπουδαστή με το μαθησιακό υλικό,**
- ▶ **επεξηγεί δύσκολα σημεία και έννοιες,**
- ▶ **αξιολογεί και ενημερώνει το σπουδαστή για την πρόοδο του,**
- ▶ **εξειδικεύει τις θεωρητικές γνώσεις με τη χρήση πρακτικών εφαρμογών.**

10. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Συνεχίζομενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις, όπως:

- ▶ **Το Χρονοδιάγραμμα υποβολής των ασκήσεων** το οποίο περιλαμβάνει τις ημερομηνίες διάθεσης των ενοτήτων και τις προθεσμίες υποβολής των αντίστοιχων tests,
- ▶ **Ο Οδηγός Μελέτης** ανά Διδακτική Ενότητα που στοχεύει στην διευκόλυνση της οργάνωσης της μελέτης του εκπαιδευόμενου,
- ▶ **Η Τελική Εργασία** η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση του μαθήματος) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ. Τα τεστ περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης. Τέλος, το εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται και σε ηλεκτρονική μορφή (e-book), προκειμένου να διευκολυνθούν οι εκπαιδευόμενοι σε περιπτώσεις που προτιμούν την έντυπη έκδοσή του.

11. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (HELP DESK)

Μέσω του ενσωματωμένου στην εκπαιδευτική πλατφόρμα συστήματος επικοινωνίας, ο εκπαιδευόμενος έχει επίσης τη δυνατότητα να απευθυνθεί στην Διοικητική ή Τεχνική Υποστήριξη του προγράμματος, ανάλογα με τη φύση του ζητήματος που τον απασχολεί.

12. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η βαθμολογία προηγούμενων διδακτικών ενοτήτων ανακοινώνεται στον εκπαιδευόμενο πριν την προθεσμία υποβολής του τεστ της επόμενης ενότητας. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

13. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

▶ **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**
Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α., επικοινωνεί τηλεφωνικά με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά. Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το

πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

▶ **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

▶ **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Προαιρετικά οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να συμμετέχουν:

▶ **στη διαδικασία αξιολόγησης προτεινόμενων προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης**

Η διαδικασία αξιολόγησης των προτεινόμενων προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης διεξάγεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικά διαμορφωμένου συνδέσμου, όπου ο μετέχων μπορεί να δει σύντομη περιγραφή των εν λόγω προγραμμάτων, καθώς και να υποβάλει ηλεκτρονικά τη φόρμα ταξινόμησής τους, με βάση το βαθμό προτίμησης που τους αποδίδει. Στοχεύει δε, στη μελέτη και τον σχεδιασμό ενεργειών, προς την κατεύθυνση της **κάλυψης πραγματικών εκπαιδευτικών αναγκών**, σύμφωνα με τη φιλοσοφία του Προγράμματος E-learning του ΕΚΠΑ.

▶ **στη διαδικασία αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης**

Η διαδικασία αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης διεξάγεται ηλεκτρονικά από τον εκπαιδευόμενο μέσω ειδικά διαμορφωμένου συνδέσμου μετά την περάτωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στόχος της εν λόγω διαδικασίας αξιολόγησης είναι αφενός η βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που εμπλέκονται στη διενέργεια της μαθησιακής διαδικασίας και αφορούν την εκπαιδευτική, γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη, και αφετέρου στη μελέτη και το σχεδιασμό ενεργειών προς την κατεύθυνση της **διαρκούς αναβάθμισης** του Προγράμματος e-learning του ΕΚΠΑ, μέσω της ανάπτυξης νέων εκπαιδευτικών εργαλείων για την αποτελεσματικότερη αφομοίωση

των προσφερόμενων γνώσεων, καθώς και στη διασφάλιση της πρακτικής εφαρμογής αυτών, σε πραγματικές συνθήκες εργασίας.

► **στη διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευτών**

Μετά το τέλος κάθε μαθήματος, ο εκάστοτε εκπαιδευόμενος δύναται να εισέλθει σε συγκεκριμένο δικτυακό τόπο και να απαντάει ανώνυμα, σε ένα ειδικό ερωτηματολόγιο, βάσει του οποίου προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα, σχετικά με το επίπεδο και την ποιότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που παρέχει ο εκπαιδευτής του εκάστοτε μαθήματος.

14. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος. Συγγράφουν τα βασικά κείμενα και αναλαμβάνουν την επιστημονική ευθύνη για την μετατροπή του εκπαιδευτικού υλικού σε e-learning μορφή.

15. Ο ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Ο Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Προγράμματος είναι ο Ομότιμος Καθηγητής Βιοχημείας και Χημείας Τροφίμων του Τμήματος Χημείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών **Κωνσταντίνος Α. Δημόπουλος**, ο οποίος έχει την ευθύνη για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της ακαδημαϊκής διαδικασίας για το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

16. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΗΎΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

Διδακτική ενότητα 1: Το αντικείμενο της επιστήμης της διατροφής

Σκοπός της ενότητας αυτής είναι να παρουσιαστούν κάποια εισαγωγικά στοιχεία για την επιστήμη της διατροφής. Πιο συγκεκριμένα, θα οριστούν ορισμένες θεμελιώδεις έννοιες της επιστήμης της διατροφής (π.χ. τρόφιμο, τροφή, θρεπτικές ύλες). Επιπρόσθετα, θα δοθεί μία συνοπτική εικόνα του μεταβολισμού των θρεπτικών υλών και θα επεξηγηθεί η έννοια της θερμαντικής ή θερμιδικής αξίας της τροφής. Με άλλα λόγια θα γίνει αντιληπτό πόσες θερμίδες αποδίδει η κάθε τάξη θρεπτικών υλών. Συνοπτικά ο εκπαιδευόμενος θα αποκτήσει μία πρώτη εικόνα βασικών εννοιών που αφορούν την επιστήμη της διατροφής.

Διδακτική ενότητα 2: Ενεργειακές ανάγκες

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν οι παράγοντες που καθορίζουν τις ενεργειακές ανάγκες, δηλαδή το σύνολο των θερμίδων που πρέπει να προσλαμβάνουμε ημερησίως. Θα αναλυθούν οι τρεις κύριες παράμετροι που επηρεάζουν τις ενεργειακές ανάγκες (βασικός

μεταβολισμός, θερμογένεση λόγω τροφής και θερμογένεση λόγω άσκησης) και παράλληλα θα δοθούν πρακτικοί τρόποι εκτίμησης των αναγκών αυτών για ενήλικες. Θα διευκρινιστεί επίσης η έννοια του «ενεργειακού ισοζυγίου» και θα καταστεί φανερό πώς διαταραχές του ισοζυγίου αυτού μπορούν να οδηγήσουν σε μεταβολές του βάρους.

Διδακτική ενότητα 3: Πέψη - απορρόφηση τροφής

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν οι βασικές διεργασίες που πραγματοποιούνται για να επιτελεστεί η πέψη και η απορρόφηση της τροφής. Πιο συγκεκριμένα, θα αναλυθούν τα όργανα του πεπτικού συστήματος, τα ένζυμα που εκκρίνονται και οι αντιδράσεις που αυτά καταλύουν. Επιπρόσθετα, θα αναφερθούν οι κινήσεις του γαστρεντερικού που υποβοηθούν τη διαδικασία της πέψης (π.χ. περισταλτικές κινήσεις εντέρου). Τέλος, θα γίνουν κατανοητοί οι τρόποι απορρόφησης των θρεπτικών συστατικών από το λεπτό έντερο (π.χ. παθητική, διευκολυνόμενη, ενεργητική μεταφορά), ο ρόλος της απορρόφησης νερού και ηλεκτρολυτών από το παχύ έντερο και η μεταφορά των θρεπτικών συστατικών στους ιστούς. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τον τρόπο μετατροπής της τροφής σε συστατικά του οργανισμού και την σημασία του στην υγεία.

Διδακτική ενότητα 4: Υδατάνθρακες

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν τα είδη των υδατανθράκων (μονοσακχαρίτες, ολιγοσακχαρίτες και πολυσακχαρίτες), οι κύριες πηγές τους από τη δίαιτα καθώς και βασικά στοιχεία για την πέψη και το μεταβολισμό τους. Θα δοθεί έμφαση στις ορμόνες που ρυθμίζουν τα επίπεδα σακχάρου στο αίμα (όπως η ινσουλίνη, η επινεφρίνη και η γλυκαγόνη) και οι αλληλαγές τους κατά την άσκηση, το στρες ή την παρουσία σακχαρώδη διαβήτη. Επιπλέον, θα αναλυθεί η σημασία της πρόσληψης υδατανθράκων από τη δίαιτα και οι συνέπειες της ελλιπούς πρόσληψής τους. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις φυτικές ίνες καθώς θα παρουσιαστούν οι ωφέλιμες δράσεις τους για την υγεία και η περιεκτικότητα διαφόρων τροφίμων σε αυτές. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τις πηγές των υδατανθράκων και τις επιδράσεις τους στην υγεία.

Διδακτική ενότητα 5: Λιποειδή

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν οι διάφορες κατηγορίες λιποειδών και στοιχεία για την πέψη και το μεταβολισμό τους. Επιπλέον, θα αναφερθούν οι ορμόνες που ευθύνονται για τη λιπόλυση και τη λιπογένεση καθώς και οι μεταβολές τους σε διάφορες συνθήκες. Έμφαση θα δοθεί στις πηγές λιπαρών από τη διατροφή μας, στην ποιότητα των λιπαρών και τις επιδράσεις τους στην υγεία. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τις πηγές των λιποειδών και των ω-3 λιπαρών οξέων, των κορεσμένων και των trans- λιπαρών οξέων καθώς και τις επιδράσεις τους στην υγεία.

Διδακτική ενότητα 6: Πρωτεΐνες

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν οι έννοιες των αμινοξέων, των πεπτιδίων και των πρωτεϊνών. Θα παρουσιαστούν οι βασικές αρχές για την πέψη και το μεταβολισμό τους καθώς και οι ποικίλες λειτουργίες τους στο ανθρώπινο σώμα (π.χ. σχηματισμός αντισωμάτων, ορμόνες, στηρικτικός ρόλος κλπ). Επιπλέον, θα αναφερθούν οι ορμόνες που ρυθμίζουν το μεταβολισμό των πρωτεϊνών και οι

αλληλαγές που επιτελούνται κατά την αστία. Θα δοθούν στοιχεία για την ημερήσια συνιστώμενη πρόσληψή τους. Επιπρόσθετα, θα παρουσιαστούν στοιχεία για τα ανοσοδιεγερτικά αμινοξέα, όπως η γλυουταμίνη και η αργινίνη και τις επιδράσεις τους στο ανοσοποιητικό σύστημα. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τις πηγές των πρωτεϊνών και τις επιδράσεις τους στην υγεία.

Διδακτική ενότητα 7: Βιταμίνες

Στην ενότητα αυτή θα γίνει σύντομη παρουσίαση όλων των λιποδιαλυτών (Α, D, E, Κ) και υδατοδιαλυτών βιταμινών (βιταμίνες του συμπλέγματος Β, βιταμίνη C). Αναλυτικότερα, θα αναλυθεί ο ρόλος των βιταμινών, τα τρόφιμα που είναι πλούσια στην κάθε βιταμίνη καθώς και τα συμπτώματα έλλειψης και υπερπρόσληψης βιταμινών. Επιπρόσθετα, θα παρουσιαστούν στοιχεία για την απορρόφηση των βιταμινών καθώς και κάποιες θεραπευτικές τους δράσεις. Τέλος, θα αναφερθεί η συνιστώμενη ημερήσια πρόσληψη (Recommended dietary allowance, RDA) καθώς και η ανώτατη ανεκτή πρόσληψη (Upper level, UL) κάθε βιταμίνης. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τις πηγές των βιταμινών και τις επιδράσεις τους στην υγεία.

Διδακτική ενότητα 8: Μέταλλα, ιχνοστοιχεία, ηλεκτρολύτες

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν σύντομα τα διάφορα μέταλλα και ιχνοστοιχεία (π.χ. σίδηρος, ασβέστιο, ψευδάργυρος, σελήνιο κλπ.). Αναλυτικότερα, θα παρουσιαστούν τα τρόφιμα που είναι πλούσια στο κάθε συστατικό, τα συμπτώματα έλλειψης (π.χ. σιδηροπενική αναιμία) και υπερπρόσληψης τους, ο ανταγωνισμός μεταξύ τους στην απορρόφηση από το γαστρεντερικό σωλήνα (π.χ. ανταγωνισμός σιδήρου ασβεστίου) και οι δράσεις τους σε διάφορες παθοφυσιολογικές καταστάσεις. Θα δοθούν στοιχεία για τη συνιστώμενη ημερήσια πρόσληψη (Recommended dietary allowance, RDA) καθώς και την ανώτατη ανεκτή πρόσληψη (Upper level, UL) αυτών. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τις πηγές των ανόργανων συστατικών και τις επιδράσεις τους στην υγεία.

Διδακτική ενότητα 9: Νερό

Θα παρουσιαστεί αναλυτικά ο ρόλος του νερού στον ανθρώπινο οργανισμό, οι ημερήσιες ανάγκες σε νερό και πώς αυτές διαμορφώνονται ανάλογα με την απορρόφηση, την απέκκριση νερού και τις περιβαλλοντικές συνθήκες (π.χ. αυξημένη θερμοκρασία, άσκηση). Επιπλέον, θα εξηγηθεί ο όρος της “κατακράτησης νερού” και πως εμπλέκεται σε διάφορα νοσήματα και την απώλεια βάρους. Τέλος, θα γίνει αναφορά στις πηγές νερού από τη δίαιτα (π.χ. πόσιμο νερό, φρούτα, λαχανικά, ροφήματα με βάση το νερό) και θα δοθούν ορισμένα χαρακτηριστικά του νερού που πίνουμε (φυσικού ή εμφιαλωμένου). Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τις πηγές νερού και τις επιδράσεις τους στην υγεία.

Διδακτική ενότητα 10: Φυτοχημικές ουσίες

Οι φυτοχημικές ουσίες αποτελούν μία καινούργια κατηγορία συστατικών με πολλές υποσχόμενες δράσεις. Στην ενότητα αυτή θα γίνει αντιληπτό τι εννοούμε με τον όρο “φυτοχημικές ουσίες” και πώς αυτές κατηγοριοποιούνται. Θα αναλυθεί ο ρόλος τους στον ανθρώπινο οργανισμό

(π.χ. αντιοξειδωτική, αντιφλεγμονώδης, αντιυπερτασική δράση). Επίσης θα δοθούν στοιχεία για το μεταβολισμό τους, πιθανές ανεπιθύμητες δράσεις των ουσιών αυτών καθώς και για τις αλληλεπιδράσεις τους με μέταλλα. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τις πηγές των φυτοχημικών ουσιών και τις επιδράσεις τους στην υγεία.

Διδακτική ενότητα 11: Διατροφική αξιολόγηση

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν θεμελιώδεις αρχές για το πώς μπορεί κανείς να αξιολογήσει τη διατροφική πρόσληψη ατόμων. Θα αναλυθεί η έννοια των διατροφικών προσλήψεων αναφοράς (RDA) και θα παρουσιαστούν γρήγοροι τρόποι αξιολόγησης της ποιότητας της δίαιτας μέσω δεικτών (π.χ. δείκτης συμμόρφωσης με τη μεσογειακή δίαιτα, Healthy Eating Index κλπ). Επίσης θα παρουσιαστούν διάφοροι τρόποι αξιολόγησης του βάρους και του λίπους σώματος με τεχνικές λεπτομέρειες για τη σωστή διεξαγωγή των μετρήσεων (π.χ. μέτρηση βάρους, περιφέρειας μέσης, λιπομέτρησης) και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τις θεμελιώδεις αρχές της διατροφικής αξιολόγησης και πώς αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλείο για την αξιολόγηση της υγείας στην καθημερινή πράξη.

Διδακτική ενότητα 12: Βασικές αρχές σωστής διατροφής

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν οι βασικές αρχές για μια σωστή διατροφή, όπως το μέτρο και η ποικιλία, που συνδέονται με καλή υγεία και την πρόληψη νοσημάτων. Επιπλέον, θα σχολιαστούν διάφορες δημοφιλείς δίαιτες όπως η χορτοφαγική δίαιτα, η δίαιτα Άτκινς, η δίαιτα με τις ομάδες αίματος και άλλες με έμφαση σε πιθανές επικίνδυνες δράσεις τους. Επίσης θα επεξηγηθεί η έννοια της “αποτοξίνωσης” στο πλαίσιο μίας δίαιτας αδυνατίσματος και οι λόγοι που αντενδείκνυται. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει τις βασικές αρχές για μια σωστή διατροφή και τις επιδράσεις της στην υγεία.

Διδακτική ενότητα 13: Η σχέση της διατροφής με την ασθένεια

Θα παρουσιαστεί η αμφίδρομη σχέση της διατροφής με την ασθένεια με ιστορικά παραδείγματα από την αρχαία Ελλάδα μέχρι τους ιθαγενείς της Αμερικής. Επιπλέον, θα δοθεί η σημερινή διάσταση της σύνδεσης της διατροφής και της ασθένειας και ο φαύλος κύκλος του υποσιτισμού με τη νόσο (π.χ. γιατί τα υποσιτισμένα άτομα αρρωσταίνουν ευκολότερα και πως η ασθένεια μπορεί να καταστήσει τη διατροφική κατάσταση του ατόμου δυσμενέστερη). Επιπλέον, θα αναλυθεί η έννοια των κοινωνιών που βρίσκονται σε “διατροφική μετάβαση” (nutrition transition), δηλαδή την αλλαγή από τη μειωμένη διαθέσιμη τροφή σε αυξημένη και πώς αυτή η αλλαγή συνδέεται με την εκδήλωση ασθενειών. Με την ολοκλήρωση της ενότητας ο εξεταζόμενος θα γνωρίζει την αμφίδρομη σχέση της διατροφής με την ασθένεια και τις επιδράσεις της στην υγεία.

ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

Διδακτική ενότητα 1: Ανάπτυξη της αθηροσκλήρωσης

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζεται η έννοια της αθηροσκλήρωσης δίνοντας έμφαση στα στάδια ανάπτυξής της, τους μηχανισμούς με τους οποίους ευοδώνεται και τη σχέση της με τα καρδιαγγειακά νοσήματα. Θα γίνει αναφορά στις διάφορες θεωρίες που υπάρχουν για την εκδήλωση της

αθηροσκλήρωσης καθώς και πρόσφατες επιστημονικές απόψεις που αφορούν τον PAF (Platelet Activating Factor) ένα λιποειδές που φαίνεται να εμπλέκεται ισχυρά στην παθολογική αυτή κατάσταση. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει τις αιτίες και τους πιθανούς μηχανισμούς ανάπτυξης της αθηροσκλήρωσης.

Διδακτική ενότητα 2: Υπολογισμός κινδύνου για καρδιαγγειακά νοσήματα

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν οι παράγοντες κινδύνου για καρδιαγγειακά νοσήματα (π.χ. φύλο, ηλικία, κάπνισμα, κακές διατροφικές συνήθειες κλπ.) και θα δοθούν συνοπτικά οι πιθανοί μηχανισμοί με τους οποίους δρουν επιβαρυντικά στα αγγεία. Επιπλέον, θα συζητηθούν τα διαθέσιμα εργαλεία για τον υπολογισμό του κινδύνου για καρδιαγγειακά νοσήματα σύμφωνα με ευρωπαϊκά και αμερικάνικα δεδομένα καθώς και αλγόριθμοι που χρησιμοποιούνται στον Ελληνικό πληθυσμό. Μετά το τέλος της ενότητας αυτής θα υπάρχουν οι γνώσεις για τον υπολογισμό (κατά προσέγγιση) του καρδιαγγειακού κινδύνου που διατρέχει κάποιος μετά από μία δεκαετία γνωρίζοντας βασικά χαρακτηριστικά του ατόμου (π.χ. ηλικία) και την τιμή χοληστερίνης στο αίμα.

Διδακτική ενότητα 3: Αξιολόγηση βασικών εργαστηριακών εξετάσεων

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν βασικές εργαστηριακές εξετάσεις, όπως χοληστερίνη, τριγλυκερίδια, γλυκόζη, ινσουλίνη, ηπατικά ένζυμα, ορμόνες του θυρεοειδούς και δείκτες της νεφρικής λειτουργίας. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει όχι μόνο τις φυσιολογικές τιμές των δεικτών αυτών αλλά και πόσο χαμηλή ή υψηλή πρέπει να είναι κάποια τιμή ώστε να χαρακτηριστεί παθολογική (π.χ. διάγνωση σακχαρώδους διαβήτη με βάση τις τιμές της γλυκόζης νηστείας). Επιπλέον, θα δοθούν περιληπτικά κάποια βασικά στοιχεία για την ερμηνεία των χαμηλών ή υψηλών τιμών των δεικτών αυτών.

Διδακτική ενότητα 4: Υπέρταση

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν επιδημιολογικά στοιχεία για την υπέρταση, θα αναλυθούν οι αιτιολογικοί μηχανισμοί της και θα αναφερθούν οι τιμές της αρτηριακής πίεσης πάνω από τις οποίες θεωρείται κάποιος υπέρτασικός. Επιπρόσθετα, θα διακριθούν οι έννοιες της υπέρτασης από την προϋπέρταση και θα αναφερθούν περιληπτικά οι κατηγορίες φαρμάκων που χρησιμοποιούνται για τη ρύθμιση της πίεσης. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει τις αιτίες και την φαρμακευτική αντιμετώπιση της υπέρτασης.

Διδακτική ενότητα 5: Υπερχοληστερολαιμία- Υπερτριγλυκεριδαιμία

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν επιδημιολογικά στοιχεία για την παρουσία αυξημένων τιμών χοληστερίνης και τριγλυκεριδίων στο αίμα. Θα αναφερθούν περιληπτικά ορισμένα στοιχεία για το μεταβολισμό των λιποπρωτεϊνών στο αίμα και θα απαντηθούν ερωτήματα όπως πώς παράγεται η LDL (κακή χοληστερίνη) και πώς γίνεται ο διαχωρισμός της HDL (καλή χοληστερίνη) από την LDL. Επιπλέον, θα περιγραφούν τα διαγνωστικά κριτήρια της υπερχοληστερολαιμίας και θα γίνει σύντομη αναφορά στις κατηγορίες φαρμάκων που χρησιμοποιούνται για τη ρύθμιση της χοληστερίνης και των τριγλυκεριδίων. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει τις αιτίες της υπερλιπιδαιμίας και την φαρμακευτική αντιμετώπιση αυτής.

Διδακτική ενότητα 6: Υπερουριχαιμία (αυξημένο ουρικό οξύ)

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν επιδημιολογικά στοιχεία για την παρουσία αυξημένων επιπέδων ουρικού οξέος στο αίμα. Θα περιγραφούν τα αίτια και τα συμπτώματα των αυξημένων επιπέδων ουρικού οξέος στο αίμα (π.χ. ουρική αρθρίτιδα) καθώς και οι εργαστηριακές τιμές που σηματοδοτούν τα αυξημένα αυτά επίπεδα. Επιπλέον, θα γίνει σύντομη αναφορά στα φάρμακα που χρησιμοποιούνται για τη ρύθμιση των αυξημένων επιπέδων ουρικού οξέος. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει τις αιτίες και την φαρμακευτική αντιμετώπιση της υπερουριχαιμίας.

Διδακτική ενότητα 7: Υπεργλυκαιμία - Σακχαρώδης διαβήτης

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν επιδημιολογικά στοιχεία για την εμφάνιση του σακχαρώδη διαβήτη.

Επιπλέον, θα διακριθούν οι έννοιες του σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1 και τύπου 2, δίνοντας παράλληλα στοιχεία για τη διαφορετική αιτιοπαθογένεια των δύο τύπων. Θα αναλυθούν επιπρόσθετα τα διαγνωστικά κριτήρια για το διαβήτη τύπου 2 και για τον “προδιαβήτη”, τα συμπτώματα, οι επιπλοκές του διαβήτη καθώς και τα βασικά φάρμακα που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπισή του. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει τις αιτίες και την φαρμακευτική αντιμετώπιση του διαβήτη.

Διδακτική ενότητα 8: Κοιλιακή παχυσαρκία

Στην ενότητα αυτή θα δοθούν επιδημιολογικά στοιχεία για την παχυσαρκία και ειδικότερα για την κοιλιακή παχυσαρκία, θα αναλυθούν τα αίτιά της και οι επιδράσεις της στην υγεία και την καθημερινότητα των πασχόντων. Θα παρουσιαστεί ο τρόπος με τον οποίο μπορεί κάποιος να χαρακτηριστεί παχύσαρκος ή κοιλιακά παχύσαρκος με βάση μετρήσεις ύψους, βάρους και περιφέρειας μέσης. Τέλος, θα παρουσιαστούν ορισμένα φάρμακα που χρησιμοποιούνται κατά της παχυσαρκίας καθώς και στοιχεία (π.χ. ενδείξεις, πιθανά προβλήματα) για την χειρουργική αντιμετώπιση αυτής. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει τις αιτίες και την φαρμακευτική αντιμετώπιση της παχυσαρκίας.

Διδακτική ενότητα 9: Μεταβολικό σύνδρομο

Στην ενότητα αυτή θα γίνει αντιληπτό τι εννοούμε με τον όρο μεταβολικό σύνδρομο, ποια αίτια οδηγούν στην εμφάνισή του καθώς και ποιό είναι το κλινικό φάσμα αυτού. Επιπλέον, θα αναλυθούν τα διάφορα κριτήρια διάγνωσης του μεταβολικού συνδρόμου και θα τονιστεί η σημασία της μεταγευματικής κατάστασης στην αιτιοπαθογένεια αυτού. Τέλος, θα δοθούν στοιχεία για τη φαρμακευτική αγωγή που χρησιμοποιείται στην αντιμετώπισή του.

Διδακτική ενότητα 10: Καρδιακή ανεπάρκεια

Στην ενότητα αυτή θα αναλυθούν στοιχεία τόσο για την επιδημιολογία όσο και για την αιτιοπαθογένεια του συνδρόμου της καρδιακής ανεπάρκειας. Θα γίνει αναλυτική παρουσίαση των συμπτωμάτων της καρδιακής ανεπάρκειας, θα συζητηθούν οι ορμονικές μεταβολές που λαμβάνουν χώρα και θα αναλυθούν τα διάφορα κριτήρια διάγνωσης της. Τέλος, θα δοθούν στοιχεία για τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται στην αντιμετώπιση της καρδιακής ανεπάρκειας.

ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Διδακτική ενότητα 1: Μεσογειακή δίαιτα

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν οι βασικές αρχές της μεσογειακής διατροφής εμπλουτισμένες με παραδείγματα διαιτολογίων που ακολουθούσαν οι Κρήτες τη δεκαετία του 1960. Θα παρουσιαστεί η συνιστώμενη πρόσληψη τροφίμων από κάθε ομάδα (π.χ. συχνότητα κατανάλωσης κρέατος, λαχανικών, γαλακτοκομικών κλπ) και το πρότυπο της Μεσογειακής δίαιτας υπό μορφή πυραμίδας (πυραμίδα της Μεσογειακής δίαιτας). Θα αναλυθούν οι ευεργετικές δράσεις του μεσογειακού τρόπου διατροφής και παράλληλα θα ταυτοποιηθούν τα βιοδραστικά συστατικά της μεσογειακής δίαιτας και οι πιθανοί μηχανισμοί άσκησης της αθηροπροστατευτικής τους δράσης. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε πρόσφατες επιστημονικές απόψεις που αφορούν τρόφιμα που περιέχουν συστατικά που παρεμποδίζουν τις δράσεις του PAF (Platelet activating factor), ενός μορίου που εμπλέκεται στην αθηροσκλήρωση.

Διδακτική ενότητα 2: Διατροφή και έμφραγμα του μυοκαρδίου

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν καταρχήν οι διατροφικές συστάσεις τις πρώτες μέρες μετά το έμφραγμα του μυοκαρδίου. Επιπλέον, θα δοθούν οι συστάσεις για την μετέπειτα διατροφή που αποσκοπεί στην πρόληψη ενός νέου συμβάματος. Θα αναλυθεί η συνιστώμενη πρόσληψη θρεπτικών συστατικών, οι συστάσεις για φυσική δραστηριότητα και απώλεια βάρους. Παράλληλα, θα δοθεί ενδεικτικό διαιτολόγιο για τον εμφραγματία ασθενή τόσο για τις πρώτες ημέρες μετά το επεισόδιο όσο και για μετέπειτα.

Διδακτική ενότητα 3: Διατροφή και υπέρταση

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν οι διατροφικές οδηγίες για την αντιμετώπιση της υπέρτασης. Σε αυτό το πλαίσιο θα τονιστεί η σημασία του περιορισμού του αλατιού που προστίθεται στο μαγείρεμα αλλά και του κρυμμένου αλατιού σε διάφορα επεξεργασμένα τρόφιμα. Θα δοθούν πρακτικές συμβουλές για τον περιορισμό του αλατιού στην καθημερινή ζωή και την επιλογή τροφίμων με λιγότερο προστιθέμενο αλάτι. Παράλληλα, θα αναλυθεί η δίαιτα DASH (Dietary Approaches to Stop Hypertension) και οι προτεινόμενες καταναλώσεις τροφίμων και μικροσυστατικών (π.χ. καλίου). Θα δοθεί επίσης ενδεικτικό διαιτολόγιο για την αντιμετώπιση της υπέρτασης.

Διδακτική ενότητα 4: Διατροφή και υπερλιπιδαιμία

Στην ενότητα αυτή θα αναλυθούν οι τρόποι με τους οποίους η δίαιτα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση της υπερλιπιδαιμίας. Θα παρουσιαστούν οι συστάσεις TLC (Therapeutic Lifestyle Changes) του προγράμματος ATP III (Adult Treatment Panel III) για το είδος και την ποσότητα των λιποειδών που πρέπει να περιλαμβάνει η δίαιτα καθώς και την ποσότητα των υδατανθράκων και των πρωτεϊνών. Επιπρόσθετα, θα διερευνηθεί το κατά πόσον η χορηγούμενη των τροφίμων επηρεάζει τη χοληστερόλη του αίματος. Θα δοθεί επίσης ενδεικτικό διαιτολόγιο για την αντιμετώπιση της υπερλιπιδαιμίας.

Διδακτική ενότητα 5: Διατροφή και αυξημένο ουρικό οξύ

Στην ενότητα αυτή θα αναλυθεί η σχέση της δίαιτας με τα επίπεδα ουρικού οξέος. Αναλυτικότερα, θα

παρουσιαστούν τα τρόφιμα που είναι πλούσια σε πουρίνες και που ενδέχεται να επηρεάσουν το ουρικό οξύ. Επιπλέον, θα συζητηθεί ο ρόλος της φρουκτόζης, του αλκοόλ καθώς και του υπερβάλλοντος βάρους στην αύξηση του ουρικού οξέος. Τέλος, θα τονιστεί η σημασία της απώλειας βάρους για τη ρύθμιση των επιπέδων ουρικού οξέος στο αίμα. Μετά το πέρας της ενότητας ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει ποια τρόφιμα αυξάνουν το ουρικό οξύ. Παράλληλα, θα δοθεί ενδεικτικό διαιτολόγιο για την αντιμετώπιση του ουρικού οξέος.

Διδακτική ενότητα 6: Διατροφή και σακχαρώδης διαβήτης

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν οι συστάσεις για την αντιμετώπιση του διαβήτη από την Αμερικανική Διαβητολογική Εταιρεία (American Diabetes Association). Αναλυτικότερα, θα περιγραφεί ο ρόλος των προσλαμβανόμενων υδατανθράκων στη ρύθμιση του διαβήτη, η σημασία της πρόσληψης φυτικών ινών ενώ θα συζητηθεί το κατά πόσον είναι χρήσιμα τα τεχνητά γλυκαντικά στους διαβητικούς ασθενείς. Επιπρόσθετα, θα συζητηθεί ο ρόλος των λιπαρών και των πρωτεϊνών και μικροσυστατικών στη ρύθμιση του διαβήτη. Τέλος θα αναλυθεί πως ανάλογα με την ακολουθούμενη θεραπεία (π.χ. ινσουλίνη, υπογλυκαιμικά δισκία) πρέπει να τροποποιείται το διαιτολόγιο του ασθενούς. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει ποια είναι η σωστή διατροφή για το διαβήτη. Παράλληλα, θα παρουσιαστεί ενδεικτικό διαιτολόγιο για την αντιμετώπιση του σακχαρώδη διαβήτη.

Διδακτική ενότητα 7: Διατροφή και καρδιακή ανεπάρκεια

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστεί η ενδεικνυόμενη δίαιτα για άτομα που πάσχουν από καρδιακή ανεπάρκεια. Πιο συγκεκριμένα, θα δοθούν οι οδηγίες για την πρόσληψη νατρίου, που αποτελεί τη βασική διαιτητική οδηγία στους ασθενείς με καρδιακή ανεπάρκεια. Επιπλέον, θα τονιστεί η σημασία άλλων συστατικών της δίαιτας, όπως των ω-3 λιπαρών οξέων, καθώς και της συνολικής ποιότητας της δίαιτας στην καλύτερη έκβαση των ασθενών.

Διδακτική ενότητα 8: Αλληλεπιδράσεις φαρμάκων-διατροφής

Στην ενότητα αυτή αναλύονται οι ποικίλες αλληλεπιδράσεις φαρμάκων- διατροφής. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφονται πώς διάφορα φάρμακα επηρεάζουν την βιοδιαθεσιμότητα βιταμινών. Επιπλέον, παρουσιάζεται πώς η τροφή επηρεάζει την απορρόφηση ή τη διαθεσιμότητα ορισμένων φαρμάκων (π.χ. αλληλεπίδραση βιταμίνης Κ και ορισμένων αντιπηκτικών φαρμάκων). Παράλληλα, σημειώνονται οι αλληλεπιδράσεις ορισμένων βοτάνων και φυτικών σκευασμάτων με τη διατροφική κατάσταση των ατόμων και το καρδιαγγειακό σύστημα. Η ανάλυση των αλληλεπιδράσεων φαρμάκων- διατροφής θα είναι εμπλουτισμένη με πληθώρα παραδειγμάτων.

Διδακτική ενότητα 9: Πρακτικές συμβουλές για τη διατροφή εκτός σπιτιού και σε ειδικές περιόδους

Στην ενότητα αυτή θα δοθούν πρακτικές συμβουλές για τη διατροφή εκτός σπιτιού που “προστατεύει” την καρδιά. Για παράδειγμα, θα περιγραφούν επιλογές γευμάτων όταν βρίσκεται κανείς εκτός σπιτιού για πολλές ώρες, επιλογές γευμάτων όταν κάποιος είναι προσκεκλημένος σε κοινωνικές εκδηλώσεις κ.ο.κ. Επιπρόσθετα, θα δοθούν συμβουλές για τη διατροφή σε ειδικές περιόδους, όπως το καλοκαίρι, τα Χριστούγεννα, το Πάσχα και οι νηστείες. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος

θα γνωρίζει ποια είναι η σωστή διατροφή (φιλική προς την καρδιά) σε ιδιαίτερες περιόδους.

ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΜΑΓΕΙΡΕΜΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Διδακτική ενότητα 1: Ετικέτες τροφίμων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται όσα πρέπει να γνωρίζει ο καταναλωτής για τις ετικέτες τροφίμων. Αναλυτικότερα, θα δοθεί ο ορισμός των πρόσθετων τροφίμων (E) και οι κατηγορίες αυτών: Μέσα αρωματισμού, μέσα χρώσης, μέσα συντήρησης και μέσα που επιδρούν στην υφή των τροφίμων ή ασκούν οποιαδήποτε άλλη δράση. Επιπλέον, θα δοθεί έμφαση σε άλλες πληροφορίες που πρέπει κανείς να παρατηρεί στις ετικέτες τροφίμων όπως περιεκτικότητα σε αλλεργιογόνα, σε σάκχαρα, σε κορεσμένα λίπη, σε νάτριο, ισχυρισμοί για “light” τρόφιμα, ημερομηνία παραγωγής και λήξης κλπ. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος θα είναι ένας πιο συνειδητοποιημένος καταναλωτής τροφίμων αγοράζοντας τρόφιμα πιο φιλικά προς το καρδιαγγειακό σύστημα.

Διδακτική ενότητα 2: Μεταλλαγμένα τρόφιμα

Η έννοια της βιοτεχνολογίας περιλαμβάνει και την ανάπτυξη νέων βελτιωμένων ζώων και φυτών (γενετικά τροποποιημένων ή απλά μεταλλαγμένων οργανισμών) στα οποία έχει γίνει επέμβαση στο γενετικό υλικό. Στην παρούσα ενότητα θα αναλυθούν οι έννοιες των μεταλλαγμένων τροφίμων, θα δοθούν παραδείγματα τροφίμων που έχουν παραχθεί με τον τρόπο αυτό και έχουν νέες ιδιότητες. Παράλληλα, θα παρουσιαστούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των μεταλλαγμένων τροφίμων και θα συζητηθούν οι ηθικοί προβληματισμοί που προκύπτουν από την εκτεταμένη τους χρησιμοποίηση.

Διδακτική ενότητα 3: Μαγείρεμα τροφίμων φιλικό προς την καρδιά

Στην ενότητα αυτή θα αναλυθούν οι διεργασίες που συμβαίνουν κατά το μαγείρεμα των τροφίμων (π.χ. αλληλαγή χρώματος, οσμής, απώλειες βιταμινών κλπ.). Θα δοθούν επιπλέον πρακτικές συμβουλές για τη μείωση του λίπους και του αλατιού κατά το μαγείρεμα. Τέλος, θα συζητηθούν διάφοροι τρόποι μαγειρέματος όπως το τηγάνισμα και το μαγείρεμα με μικροκύματα ενώ θα παρουσιαστούν οι αλλαγές που συμβαίνουν στην αντιοξειδωτική ικανότητα των τροφίμων ανάλογα με τον τρόπο μαγειρέματος. Μετά την παρακολούθηση της ενότητας αυτής ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει υγιεινούς και νόστιμους τρόπους μαγειρέματος.

Διδακτική ενότητα 4: Λειτουργικά τρόφιμα και καρδιαγγειακά νοσήματα

Στην ενότητα αυτή θα αναλυθεί η έννοια των “λειτουργικών τροφίμων”, που εμφανίζονται με ολοένα και μεγαλύτερη συχνότητα στο καταναλωτικό κοινό. Θα συζητηθεί ο τρόπος δράσης των τροφίμων που είναι εμπλουτισμένα με στερόλες και στανόλες στη μείωση της χοληστερίνης. Επιπλέον θα γίνει αναφορά στα προϊόντα που είναι εμπλουτισμένα σε προβιοτικά και πρεβιοτικά και στις καταστάσεις στις οποίες μπορούν να ωφελήσουν τον καταναλωτή.

17. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Κ.Π.Α.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Η/Ο ΤΟΥ

Παρακολούθησε επιτυχώς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο:

«Διατροφή, Μεσογειακή Δίαιτα και Αντιμετώπιση Καρδιαγγειακών Νοσημάτων»

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 201... - 201...

που διοργανώθηκε από το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τη χρήση Καινοτόμων Μεθόδων εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

Αθήνα, ΗΗ ΜΗΝΑΣ ΕΤΟΣ

Ο Αναπληρωτής Πρύτανη
Ερευνητικής Πολιτικής και Ανάπτυξης

Ο Διευθυντής του Κέντρου
Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης
και Δια Βίου Μάθησης

Ο Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος
του Προγράμματος